

Az atom és a zöld harca

HÁRFÁS ZSOLT,

az Atomenergiainformációs szakértője

Magyarországon a két új paksi nukleáris blokk építésének ellenzői szerint az „atomenergia felett eljárt az idő”, és egy olyan zöld jövőképet vizionálnak, amelyben a zöldenergiák teljes egészében képesek kielégíteni a hazai fogyasztói igényeket. A zöldek szerint a megújuló energiaforrások versenyképesek, az atomenergia ezzel szemben drága, mivel a valós költségeket úgymond nem ismerjük. De egy ország villamosenergia-ellátását nem lehet kizárólag a megújuló energiaforrások alkalmazására alapozni, a nukleáris alapú termelést pedig nem lehet egyszerű gazdasági és műszaki keretek között megújuló energiaforrások alkalmazásával kiváltani. Paks II. ellenzői nem igazán beszélnek a villamosenergia-rendszer valós jövőbeli kihívásairól. A Mavir előrejelzése szerint 2030-ig az előre-gedő erőművek leállása, valamint a fogyasztás növekedése miatt mintegy 7000 megawatt új kapacításra lesz szükség annak érdekében, hogy biztonságosan ki lehessen elégíteni a fogyasztói igényeket. Ebből Paks II. csak 2400 MW teljesítményt fog képviselni. Ezért további 4600 MW új kapacitás (megújuló, gáz vagy más) megépítéséről is gondoskodnunk kell a biztonságos ellátás érdekében. Az ellenzők nem azon gondolkoznak, hogy az utóbbi szükséges kapacitást milyen összetételben és milyen forrásból kellene megvalósítani. Inkább azt próbálják elhárítani a közvéleménnyel, hogy Paks II.-re egyáltalán nincsen szükség, hiszen az nem versenyképes és veszélyes.

Ugyanakkor Paks II. a garantált 60 éves üzemidőben versenyképesen fogja termelni a villamos energiát. Ezt a hazai számítások mellett nemzetközi szakmai szervezetek és pénzügyi elemzők is igazolják. A Nemzetközi Energia-ügynökség és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség által publikált közelmúltbeli kiadvány is igazolja, hogy a gáz- és szén-erőművekkel, de akár a megújulókkal is összehasonlítható messze az atomerőművek a legversenyképesebb áron termelő energiaforrások a teljes üzemidőt tekintve.

Egy villamosenergia-rendszernek a nap minden órájában, percében és másodpercében ki kell tudni szolgálni a fogyasztókat, ezért a megújuló energiaforrások – különösen az időjárásfüggők, mint a nap vagy a szél – önmagukban fizikailag sem képesek biztonságos és folyamatos villamosenergia-ellátást biztosítani. Ha nem süt a nap, nem fúj a szél, akkor ezeknek az energiatermelőknek a teljesítménye nulla MW. Ez pedig azzal jár, hogy ezekben az időszakokban a kieső kapacitásokat más, például gyorsan indítható, felterhelhető gáz- és szén-erőművekkel kell biztosítani. Ez pedig klímavédelmi és gazdaságossági szempontból nem túl előnyös.

A megújuló energiaforrások még ma is kizárólag csak azért versenyképesek, mert beruházási, átvételi és egyéb állami támogatásokat kapnak. Így tényleg könnyű „olcsó” villamos energiát termelni, és elhárítani a közvéleménnyel, hogy mennyire versenyképesek a megújulók. Arról nem is beszélve, hogy Paks II. esetében az ellenzők még mindig abban reménykednek, hogy az Európai Unió majd tiltott állami támogatást talál a projektben, ám a megújuló támogatásaival kapcsolatban egyszer sem emelik fel a szavukat. Sőt, inkább további támogatásokat követelnek a megújuló „fejlesztés” érdekében. Ez pedig nem más, mint kettős mérce.

Arról nem is beszélve, hogy például Németországban a túlzott, évi 20-23 milliárd eurós megújuló ártámogatás oda vezetett, hogy a német lakossági fogyasztók átszámolva mintegy 93 forintot fizetnek 1 kilowattóra villamos energiáért, miközben a legtöbb európai ország háztartásai kevesebbet (egy budapesti fogyasztó csak 36-ot). Ha pedig nem süt a „német nap”, vagy nem fúj a „német szél”, akkor a szükséges többletenergiát elsősorban a szén- és gáz-erőművi többletkapacitások üzembe helyezésével vagy francia atomerőművi áram importjával biztosítják.

Az világos, hogy hazánk a villamosenergia-termelés tekintetében nincs és nem is lesz olyan helyzetben, hogy bármelyik energiatermelési módról le tudjon mondani. Az ellátásbiztonsági, versenyképességi és klímavédelmi célkitűzések elérése érdekében egy olyan optimális energiamix elérése a cél, amelyben egyaránt helyet kapnak az atomenergia mellett a megújuló-, gáz-, szén- és egyéb erőművek is. Ellátásbiztonsági és nemzetbiztonsági szempontból pedig elemi érdekünk az is, hogy a fogyasztásunk döntő részét hazai erőművek állítsák elő.

Kiszámíthatóság és tervezhetőség?

KARSAI GÁBOR,

a GKI Gazdaságkutatási vezérigazgató-helyettese

A gazdasági mutatószámok alapján a felminősítés valóban indokolt lehetett volna, a folyamat elhúzódsának oka a magyar gazdaságpolitika kiszámíthatatlanság

A kormányzat bő két éve az ország befektetői kategóriába való visszatorolását várja, erre azonban a nemzetközi hitelminősítők eddig nem voltak hajlandók. Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter két hete éppen a Világgazdaságnak fejtette ki, hogy feladta meggyőződésüket célzó kísérletét, győzze meg őket a piac. A gazdasági mutatószámok alapján a felminősítés valóban indokolt lehetett volna, a folyamat elhúzódsának oka a magyar gazdaságpolitika kiszámíthatatlansága, a fenntarthatósággal szembeni kételemek. Változik-e ebben valami?

A költségvetésben koncentráltan jelenik meg a gazdaságpolitika. Ez Magyarországon is így van, az államháztartási folyamatok átláthatatlansága tükrösképe a gazdaságpolitika lobbierdekeket szolgáló, nyílt érdekegyeztetéseket és hatásvizsgálatokat kikerülő rögtönzéseinek. A kormány már 2010-ben megszűntette a nyilvános évközi havi prognózisok készítésének gyakorlatát, holott éppenséggel azok továbbfejlesztése, az egész éves lefutások havi aktualizálása lett volna indokolt. A kormánypártok már öt évvel ezelőtt gyakorlatilag kiiktatták a pótköltségvetés készítésének kényszerét, idén pedig arról született törvény, hogy parlamenti döntés nélkül, pusztán rendelettel is lehet új kötelezettségvállalásról dönteni valamilyen költségvetési előirányzat terhére. A Magyar Nemzeti Bank (MNB) alapítványai révén sok tekintetben költségvetési funkciókat lát el, részben állampapír-vásárlásain keresztül finanszírozza az államháztartást, részben pedig költségvetési feladatokat teljesít (nem beszélve ezek gyakran irracionális és korrupciószerű voltáról). Mindez ellentétben az európai piacgazdaság működési elveivel.

Az államháztartás bevételi és kiadási folyamatai tavaly nagymértékben eltértek a költségvetési törvényben szereplőtől, s mindez a szakértők és a törvényhozás számára nagyrészt követhető volt. A Központi Statisztikai Hivatal által az Eurostatnak küldött, a kormányzati szektor pénzügyi helyzetét ismertető (úgynevezett EDP) jelentésben szereplő 1,9 százalékos 2015-ös államháztartási hiányt az Eurostat 2-re emelte. Ez így is kiváló adat. Az viszont rendkívül kínos, hogy az Eurostat még ezt a számot sem tekinti elfogadottnak, mivel szerinte az Eximbankot is a kormányzati szektor részének kellene tekinteni, vagyis a valódi magyar államadósság is magasabb a Magyarország által jelentettnél. A korábbi magyar kormányok még soha nem kerültek hasonló helyzetbe, jelentőséket még soha nem látták el korlátozó záradékkal. Amikor a kétezres években az autópálya-építés elszámolása miatt vita alakult ki a magyar kormány és az Eurostat között, a Fidesz – bár a kormány végül még idejében elfogadta az Eurostat álláspontját – trükközéssel vádolta a szocialista-liberális kormányt. Most ugyanerről van szó, csak sokkal rugalmatlanabb kormányzati magatartás mellett, mivel a kabinet mereven szembe helyezkedik az Eurostat álláspontjával.

Az államháztartás bevételi és kiadási folyamatai idén is jelentősen eltérnek az egy évvel ezelőtt elfogadott előirányzatoktól. Április végén a kormányzat összesen mintegy 500 milliárd forintos többletkiadásról döntött; részben a főleg az oktatást érintő kiadási kényszerekre, részben a várható jelentős többletbevételekre hivatkozva. Az április végén elkészült, 2016-os konvergenciaprogram szerint az idei államháztartási bevételek várhatóan a GDP 2,3 százalékaival, a kiadások a GDP 2,2 százalékaival fogják meghaladni az előirányzottat. Ezek nagyobb arányú eltérést jelentenek, mint a tervezett 2 százalékos államháztartási hiány. Ennek ellenére a gazdasági tárca kiadásnövelést bejelentő közleménye szerint

„változatlanul a kiszámíthatóság és a tervezhetőség jellemzi az idei költségvetést”.

Noha a nagy eltérések megkérdőjelezik a nemzetközileg szokásos őszi költségvetés-készítéstől eltérő magyar gyakorlatot, a 2017. évi költségvetés parlamenti benyújtására is most áprilisban került sor. A törvényjavaslat az előirányzatokat jellemzően a 2016. évekhez, nem pedig tényszámokhoz vagy reálisan várható adatokhoz viszonyítja. Ráadásul még ennek a viszonyításnak a tartalma is homályos, hiszen mint láttuk, folyamatban van a 2016-os előirányzatok módosítása.

Miközben az államháztartási folyamatok átláthatósága és megalapozottsága nem javul, az előirányzott számok egyenesen romlanak. A 2017-re előirányzott államháztartási deficit ugyanis a GDP 2,4 százaléka, vagyis lényegesen, 0,7 százalékponttal magasabb a 2015-ös konvergenciaprogramban és a 2016-os költségvetésben várt 1,7-nél. Ez negatív fordulatot jelent az eddigi folyamatos csökkentési törekvéssel szemben, amit még az elmúlt hetekben is alátámasztani látszott a nullás költségvetés – igaz, ötletszerű és homályos – kommunikációja.

További probléma, hogy a gazdaságpolitika kiszámíthatósága érdekében az érvényes magyar

Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter. Emeli a tétet

FOTÓ: REVICZKY ZSOLT

szabályozás szerint az előző (jelen esetben 2016. évi) költségvetés keretében elfogadott, hároméves kiadási és bevételi tervek magában foglaló középtávú keret és az adott (2017. évi) költségvetési tervezet közötti különbségeket minden esetben olyan tényezővel, illetve folyamatokkal (például a makrogazdasági környezet változásaival) kell indokolni, amelyek kívül esnek a kormány hatókörén. Az eddig nyilvánosságra került szöveg nem tartalmaz ilyen magyarázatot. Nehéz is lenne ilyen megfogalmazni, hiszen a kormány a hiány növelése kapcsán nem hivatkozhat a romló gazdasági folyamatokra, mivel korábbi előrelépésével azonos, 3,1 százalékos, az idei 2,5-nél lényegesen gyorsabb gazdasági növekedésre számít. A hiány emelését nyilvánvalóan nem a körülmények, hanem politikai-választási megfontolások magyarázzák.

2017-re tehát egy részleges gazdaságpolitikai fordulat sejlik fel, sajnálatos módon azonban éppen azon a költségvetési területen, amely eddig legalább számszerűen sikeres volt. Eközben a gazdaságpolitika kiszámíthatósága és a költségvetés átláthatósága mit sem javul. Mindez – kiegészülve az MNB körüli botrányokkal – aligha győzi meg a nemzetközi hitelminősítő szervezeteket, hogy Magyarország valóban megérett a befektetésre ajánlott kategóriába való átsorolásra.

VILÁGGAZDASÁG

Előfizetéssel kapcsolatban hívható telefonszám:

489-1195

mediaworks
Content first

Főszerkesztő: Mezősi Tamás • Vezető szerkesztők: Szabó Márta, Várkonyi Iván • Hornyák József (Vélemény) • Főmunkatársak: Csabai Károly, Diószegi József, Vitéz F. Ibolya • Kiadványszerkesztők: Katona Csaba, Lovas Bence • Mediaworks Hungary Zrt. • Rónai Balázs vezérigazgató • Madarász János országos napilapüzletigazgató • Kiadó és szerkesztőség: 1082 Budapest, Futó utca 35-37. Telefon: 489-1195; fax: 489-1169; e-mail: vginfo@vg.hu; központi e-mail: vg@vg.hu • Door Tamás értékesítési és marketingigazgató • Hirdetések felvétele: 460-2529; e-mail: hirdetes@mediaworks.hu • Ügyfélszolgálat: 06-40-510-510; e-mail: ugyfelszolgalat@mediaworks.hu • Előfizetési díj: 1 évre 90 000 Ft, fél évre 45 000 Ft, negyedévre 22 500 Ft, egy hónapra 7500 Ft • Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága • Árus terjesztés: Lapker Zrt. • ISSN-0042-6148 • Nyomdai előállítás: Mediaworks Hungary Zrt. • e-mail: nyomda@mediaworks.hu • Felelős vezető: Bertalan László nyomdaigazgató • Munkaszám: 443 000 • Nyomás napja: 2016. május 9. • A Világgazdaság bármely részének másolásával, terjesztésével, az adatok elektronikus tárolásával és feldolgozásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értésületeket átvenni csak a Világgazdaságra hivatkozva lehet. A lapban közölt táblázatok adatai tájékoztató jellegűek, amelyekért felelősséget nem vállalunk. A Világgazdaság és a Világgazdaság Online tartalmait (fotók, írott anyagok vagy azok részletei) a kiadó írásbeli vagy elektronikus dokumentumba foglalt engedélyével közzétehető a nyilvánossághoz.

Tájékoztatók Olvasóinkat, hogy a különböző versenyeken, játékokon, akciókon, szavazásokon, rejtveny pályázatokon stb. résztvevők által személyesen, írásban, telefonon, SMS-ben, interneten, e-mailben megadott személyes adatok nyilvántartásunkba kerülnek. Az adatokat megadva Olvasóink hozzájárulnak ahhoz, hogy azok felhasználásával a Társaságunk érdekeltségébe tartozó cégek (Mediaworks Hungary Zrt., Népszabadság Zrt., Primus Népszabadság Médiakezelési Kft.), amelyek az adatok feldolgozását is végzik, előfizetéses megrendeléseiket teljesítsék, akcióikra, kiadványaikra és egyéb szolgáltatásaikra felhívják az Olvasók figyelmét. Az érintettek felvilágosítást kérhetnek az általunk kezelt személyes adataik köréről, felhasználásuk módjáról és céljáról, és bármikor kérhetik azok helyesbítését, felhasználásuk korlátozását, illetve törlését. Figyelmeztetjük, hogy az érintettek felvilágosítást kérhetnek az általunk kezelt személyes adataik köréről, felhasználásuk módjáról és céljáról, és bármikor kérhetik azok helyesbítését, felhasználásuk korlátozását, illetve törlését.